

MANEL ESCLUSA

Les formes que mouen l'existència

Exposició 21.03.2025/28.09.2025

CAT

La mostra reuneix les obres de Manel Esclusa que van formar part dels projectes expositius "Barcelona, ciutat imaginada" i "Musa Museu. Fotògrafs contemporanis als museus de Barcelona" presentats els anys 1988 i 1992, respectivament, al Palau de la Virreina i que actualment es conserven a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. Unes fotografies que, més de tres dècades després d'haver-se fet, continuen mantenint la intensitat i l'esperit evocador de la retòrica de l'autor.

Manel Esclusa (Vic, 1952) un dels grans innovadors de la fotografia catalana del segle XX va fer aquestes dues sèries per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona, en uns anys crucials de la transformació de la ciutat i de la mateixa fotografia, que en la dècada dels 80 accedia, tímidament, a les polítiques culturals del país.

Fill de fotògraf, amb tan sols 14 anys, començà a treballar amb el pare en el camp de la fotografia comercial fins a principis de la dècada dels 70, quan es traslladà a viure a Barcelona.

L'any 1974 obtingué una beca de fotografia de la Dotació d'Art Castellbach i assistí a *Les Rencontres de la Photographie d'Arles*, on participà en els tallers impartits pels fotògrafs Ansel Adams, Denis Brihat, Lucien Clergue i Jean Dieuzaide, entre altres. En aquests anys, juntament amb Pere Formiguera, Rafael Navarro i Joan Fontcuberta fundà el Grup Alabern que reivindicava la fotografia com a art, com a una disciplina més per a la creació artística.

L'energia i la inquietud dels inicis han estat presents al llarg de la seva extensa trajectòria artística i professional. Experimentar ha esdevingut una constant en el procés creatiu d'Esclusa, tant en l'obra personal, on la nit esdevé un escenari usual del seu treball i on la pràctica fotogràfica gira entorn de la relació entre la llum, l'obscuritat i el gest, com en l'activitat professional, on explora aquestes connexions des de diferents terrenys de la fotografia aplicada, especialment la fotografia de moda en la qual hi treballà uns 15 anys.

La seva obra s'ha mostrat en exposicions individuals i col·lectives a escales nacional i internacional, essent la primera l'any 1973 a la Sala Aixelà de Barcelona. Darrerament, ha exposat a Vic (2021) amb motiu del 10è aniversari de l'ACVic Centre d'Arts Contemporànies; a Avilés, al Centro Niemeyer (2024), i a Alcobendas (2024), on ha presentat una selecció d'imatges de les sèries més significatives i algunes d'inèdites que manifesten la recerca continua de l'autor en l'ús de la llum en la fotografia.

Així mateix, la docència ha estat una tasca destacada en la seva professió. Com a gran coneixedor del mitjà fotogràfic, ha impartit classes en diferents institucions i escoles com el Grup Taller d'Art Fotogràfic, el Centre Internacional de Fotografia Barcelona, l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya i l'EINA, Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona, entre altres.

Les fotografies presentades en aquesta exposició són tiratges originals d'època, a excepció d'un conjunt de set còpies actuals fetes a partir dels negatius originals prestats generosament per Manel Esclusa, a qui li volem donar les gràcies.

"Barcelona, ciutat imaginada"

"Senyores i senyors: la llum treballa, li plau d'inventar maneres i trobar estils inusuals de mostrar les formes que mouen l'existència", Joan Brossa

L'exposició « **Barcelona, ciutat imaginada** », organitzada per la Direcció de Serveis de Difusió i Relacions Culturals de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i comissariada per Jordi Carrió i Manel Esclusa, es va presentar per primera vegada a la planta baixa del Palau de la Virreina del 18 de maig al 20 d'octubre de 1988.

La mostra aplegà un total de 54 fotografies en blanc i negre fruit de la comesa que el consistori feu al fotògraf l'any anterior.

Durant uns mesos, fotografià de nit diversos elements de l'espai públic vinculats als nous projectes arquitectònics, urbans i d'infraestructura impulsats per la renovació urbana que visqué la ciutat a partir de la segona meitat dels anys 80, d'ençà de la proclamació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics del 92.

L'autor explora la ciutat nocturna buscant l'essència de cada espai escollit i n'ofereix una nova representació. L'experimentació amb la càmera revela unes fotografies suggeridores, abstractes i poètiques, d'una estètica visual de gran impacte que defuig de la reproducció descriptiva de la realitat. Esclusa, que va fer les primeres imatges nocturnes a Venècia a finals de la dècada dels 70, converteix, a partir d'aquella experiència, la ciutat de nit en un escenari inspirador i inesgotable per a la seva creació. La sèrie "Naus" (1983-1996) esdevé el primer gran treball entorn d'aquest motiu i representa un punt d'inflexió en la pràctica del fotògraf.

Ajuntament de
Barcelona

Arxiu Fotogràfic
de Barcelona

Paral·lelament a la mostra, l'Ajuntament edità el llibre *Barcelona, ciutat imaginada. Manel Esclusa. Fotografies*, que conté les obres del projecte expositiu i un pròleg del poeta visual Joan Brossa amb el qual Esclusa ja havia col·laborat anteriorment,

concretament, en la sèrie "Els ulls aturats" (1978-1979). La publicació fou premiada amb el *Prix du Livre 1988* a *Les Rencontres de la Photographie d'Arles* i el Premi LAUS 88 de fotografia de l'Associació de Directors d'Art i Dissenyadors Gràfics del FAD (ADG-FAD)

L'exposició itinerària per diferents ciutats d'Europa, principalment de França, entre elles Arle i París

"Mar de vitrines"

**"Musa Museu és art inspirat en l'art i en la cultura",
David Balsells**

L'exposició **"Musa Museu. Fotògrafs contemporanis als museus de Barcelona"**, organitzada per la Direcció Tècnica de Museus i el Servei d'Exposicions de l'Ajuntament de Barcelona i comissariada per David Balsells, es va presentar a l'Espai 2 del Palau de La Virreina del 19 de maig al 30 d'agost de 1992.

Aplegà les obres que 15 fotògrafs van fer amb el propòsit de plasmar la seva mirada particular sobre els museus barcelonins i el patrimoni que hi conserven. Sota aquesta premissa, la fotografia entrà al museu com a disciplina artística.

La diversitat d'autors i d'escenaris va donar lloc a creacions molt heterogènies, on la praxi artística de cada fotògraf hi és ben present. Les fotografies resultants reflecteixen les múltiples interpretacions que ofereix la proposta. Unes estan centrades en l'observació de l'arquitectura de l'edifici i en com aquesta es relaciona amb les peces que hi custodia, i les altres estan focalitzades en la reflexió entorn de la museïtzació i sacralització dels objectes patrimonials.

La mostra formà part de la secció *Europa: Inèdita* del festival Primavera Fotogràfica 1992, organitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya des de 1982 amb l'objectiu de difondre l'obra d'autors contemporanis, nacionals i estrangers i recuperar el patrimoni fotogràfic català. Esclusa ha estat un autor àmpliament representat en les diferents edicions i, des de la segona, l'any 1984, ha exposat

intermitentment en diversos espais, públics i privats, i en exposicions tant individuals com col·lectives.

Els participants foren: Gabriele Basilico a la Fundació Joan Miró, Toni Catany al Museu Picasso, Toni Cumella al Museu de Ceràmica, Manel Esclusa al Museu Marítim, Ferran Freixa al Museu d'Art Modern (Museu Nacional d'Art de Catalunya), Joan Fontcuberta al Museu Etnològic, Pere Formiguera al Museu Marès, Jordi Guillumet al Museu

d'Història de la Ciutat, Paul den Hollander a l'Institut-Jardí Botànic, Mimmo Jodice al Museu Arqueològic de Catalunya, Christian Milovanoff al Museu d'Art Modern (Museu Nacional d'Art de Catalunya), Humberto Rivas al Museu Tèxtil i d'Indumentària, Manuel Serra al Museu de Geologia, Javier Vallhonrat a la Fundació Antoni Tàpies i Valentín Vallhonrat al Museu de Zoologia.

Manel Esclusa navegà pel Museu Marítim de Barcelona per fer la sèrie "Mar de vitrines", composta per cinc fotografies en blanc i negre de gran format amb un fort virat al seleni, com és habitual en ell. El fotògraf s'aproxima a unes maquetes de vaixells atrapats en vitrines i els converteix en protagonistes, així com en la

sèrie "Naus" (1983-1996). Aliè a l'espai que ocupen en el museu, crea una nova atmosfera per als vaixells, els allibera i els transporta cap a una nova realitat fictícia.

Amb motiu de l'exposició, l'Ajuntament de Barcelona i Lunwerg Editores publicaren el catàleg *Musa Museu. Fotògrafs contemporanis als museus de Barcelona* amb les fotografies de la mostra i textos de Martí Peran, David Balsells, Marta Montmany i Oriol Gual.

Ajuntament de
Barcelona

Arxiu Fotogràfic
de Barcelona